

BIPAR Annual Report 2008/2009

(tłumaczenia najciekawszych fragmentów)

(pełny raport, tekst angielski - vide dział "[BIPAR](#)")

1. Przedmowa
2. Sprawy europejskie
3. Implementacja i przegląd Dyrektywy (IMD)
4. Wydarzenia dotyczące kwotacji netto (netquoting)
5. Unijne badania konkurencyjności sektora ubezpieczeń majątkowych
6. Raport de Larosiere – nadzór sektora usług finansowych
7. Rekomendacje Komisji w sprawie wynagrodzeń
8. Projekt dyrektywy praw konsumenta
9. Projekt nowej dyrektywy VAT
10. Dyrektywa Solvency II – działalność ubezpieczeniowa
11. Prawo ubezpieczeniowych zobowiązań umownych
12. Edukacja finansowa – Grupa Ekspertów i Baza Danych
13. Sprawy brokerskie – Przewodniczący Komitetu Brokerskiego BIPAR
14. Komitet Zarządzający BIPAR

1. PRZEDMOWA

Alain de Miomandre – Przewodniczący BIPAR

Drodzy Koledzy i Przyjaciele!

Jestem szczególnie dumny i szczęśliwy, że mogę przewodniczyć naszemu europejskiemu stowarzyszeniu. Biorę aktywny udział w spotkaniach od 1991 roku.

Ustupujący Przewodniczący, Manuel Vila nalegał na zachowanie transparentności w tej przedmowie. Niektórzy z was zapewne pamiętają, że w ubiegłych latach, będąc zastępcą przewodniczącego, a potem skarbnikiem, próbowałem stosować transparentność w analizach rachunkowości BIPAR.

Naprawdę wierzę, że BIPAR w ciągu ostatnich lat stawał się coraz bardziej przejrzystym stowarzyszeniem, na usługach swych członków. Ta transparentność przejawia się w naszych stosunkach z różnymi europejskimi władzami, które dziś postrzegają nas nie tylko jako poważnego partnera do rozmów, ale również jako jedyne, niekwestionowanego przedstawiciela naszej profesji.

To największa dla nas korzyść. Być zdolnym, wspólnie, odważyć się spojrzeć na problemy stojące przed nami i razem znaleźć rozwiązanie – to znak mądrości i wielkiej siły. Tego dokonaliśmy w Berlinie (Walne 2008), oraz Budapeszcie (midterm 2009) oraz przy wielu innych okazjach i mam nadzieję, że tak już zawsze będzie. To daje naszemu europejskiemu stowarzyszeniu siłę przekonywania podczas spotkań z europejskimi instytucjami, czy władzami.

Miałem również okazję do wypowiedzi, że wierzę w możliwość wyjścia poza starą strukturę agencji – brokerzy. Z jednej strony - są to problemy napotymane przez wielkich brokerów i agentów, którzy głównie pracują z klientelą biznesową. Z drugiej – problemy agentów i małych brokerów, prowadzących linie masowych produktów, z drobnymi klientami. Ci agenci i brokerzy nie powinni być skonfliktowani, lecz wspólnie pracować.

Odnotowujemy tendencję wśród agentów do przejścia na działalność multiagencyjną, lub plasowania pewnych ryzyk poza macierzystym towarzystwem. Co więcej, gdy zakłady ubezpieczeń stają się coraz większe i jest ich coraz mniej na rynku, mały broker nie ma możliwości prowadzenia poważnych interesów z kilkoma zakładami, działającymi w tej samej dziedzinie.

W rezultacie okazuje się, że jesteśmy w jednakowej sytuacji, co stanowi dobry powód do zjednoczenia wysiłków. Jako Belg mówię wam „w jedność siła” (*united we stand*), nawet jeśli w moim kraju niektórzy, jak się wydaje, zapomnieli o tym motto.

Na kolejnych stronach będziecie mogli przeczytać o najbardziej znaczących działaniach naszej Federacji. Implementacja dyrektywy (IMD), ko-asekuracja, transparentność, konflikt interesów, VAT, rola pośredników, usługi finansowe – BIPAR w tych wszystkich sprawach działał z sukcesem, w kierunku określanym przez organizacje członkowskie.

Również jako źródło informacji poprawiliśmy jakość naszych publikacji i spojrzeliśmy świeżym okiem na naszą witrynę internetową. Na spotkaniu w Budapeszcie mieliśmy okazję prowadzenia rozmów z czołowymi przedstawicielami europejskich instytucji, w rękach których znajduje się nasz los. Był to jeszcze jeden dowód naszych zdolności reprezentowania środowiska.

Obecnie przygotowujemy nasze kolejne spotkania oraz Trzecie Europejskie Forum Pośredników (czerwiec 2009). Podczas Walnego Zgromadzenia przedstawimy wprowadzone zmiany do statutu, który po akceptacji przez notariusza staje się dostosowany do belgijskich wymogów prawnych.

Cała ta praca jest codziennie wykonywana przez zespół naszego Sekretariatu, którego członkowie perfekcyjnie działają, pod profesjonalnym nadzorem naszego Dyrektora. W waszym imieniu składam im gratulacje i podziękowania.

Moja funkcja dobiega końca. Chcę wam powiedzieć, że to była przyjemność pracować z wami wszystkimi. Dziękuję za uhonorowanie mnie przewodnictwem naszej Federacji. Wszystkim życzę dalszych osiągnięć.

2. SPRAWY EUROPEJSKIE

Paul Carty – Przewodniczący Stałego Komitetu d/s Unii Europejskiej

Nie trzeba dalej sięgać niż treść niniejszego sprawozdania rocznego, aby zarówno zrozumieć jak i ocenić zakres i strategiczną wartość pracy podjętej przez BIPAR. W odpowiedzi na burzliwe w ciągu ostatniego roku wydarzenia na rynkach finansowych wyraźnie przeszliśmy do nowej fazy w programie legislacyjnym i w rozwoju Unii. Zeszłoroczny finansowy sztorm był niemal trzęsieniem ziemi i fundamentalnie zmienił świat finansów i ubezpieczeń.

W rezultacie mniejszy nacisk został położony na działania w kierunku „lepszego regulacji” i oczekujemy na niewątpliwy ruch w kierunku bardziej nakazowego podejścia. To wymaga wielkiej uwagi i działań celem zapewnienia, że regulacja będzie efektywna, ale bez duszenia biznesu środkami biurokratycznymi, które nie będą nikomu, w tym i konsumentom, służyły.

Roczne sprawozdanie omawia fragmentarycznie różne sprawy unijne, które w ubiegłym roku przyciągały uwagę BIPAR i które utworzyły bazę działań na najbliższe lata. Chcę przedstawić komentarze dotyczące kilku kluczowych spraw.

W ostatnich miesiącach ustanowiono podstawowy wzorzec, przyjmując dyrektywę Solvency II. Teraz będą następowały projekty szczegółowych regulacji, które radykalnie zmienią uregulowania ubezpieczycieli w całej Unii. W rezultacie może to prowadzić do koncepcji powołania wiodącego regulatora dla ubezpieczycieli w Unii.

BIPAR będzie dokładnie monitorował projekty szczegółowych uregulowań celem zapewnienia efektów Dyrektywy, jak tylko to możliwe, że Dyrektywa będzie odpowiadała celom i że nie powstaną niepożądane konsekwencje, prowadzące do pomniejszenia możliwości dokonywania wyboru przez konsumenta, prywatnego i biznesowego.

Większą bezpośrednią konsekwencją dla pośredników jest podjęcie decyzji o przeglądzie IMD, który to proces prawdopodobnie doprowadzi do „IMD II”, do przyjęcia około 2012 roku. Nowa Dyrektywa powstanie na niewątpliwym sukcesie bieżącej Dyrektywy, ale będzie znacząco różna. Kluczowa różnica jest taka, że będzie to „Dyrektywa Lamfalussy”, która ma przynieść rezultaty większej harmonizacji i eliminacji narodowych rozwiązań. To ma prowadzić do bardziej zwartego (konsekwentnego, logicznego) przetransponowania przyszłej dyrektywy do prawa narodowego (krajowego).

BIPAR popiera to podejście i będzie ściśle współpracował z Komisją Europejską, Europejskim Parlamentem i CEIOPS w sprawie treści i kształtu przygotowywanej przyszłej Dyrektywy.

BIPAR użyje całego swego wpływu na zapewnienie, że jakiegokolwiek przyszłe regulacje, a w szczególności regulacje dotyczące dostarczania informacji, albo relacji w procesie sprzedaży, będą narzucone na wszystkie kanały dystrybucji, a nie tylko na pośredników ubezpieczeniowych.

W ciągu ostatniego roku wykonano wiele pracy i jak wynika z niniejszego sprawozdania – wiele pozostało do wykonania. Chciałbym w imieniu wszystkich nas to potwierdzić i podziękować wszystkim członkom, którzy uczestniczyli w naszej pracy, a w szczególności cichym bohaterom z różnych roboczych zespołów, którzy godzinami ślęczeli nad przeglądaniem i oceną dokumentów z całego mrowia tematów jak VAT, koasekuracja, ubezpieczenia życiowe czy problemy inwestycyjne, żeby choć kilka z nich wymienić.

Na koniec chciałbym powiedzieć, jak bardzo członkowie stowarzyszeń, tworzących BIPAR, doceniają umiejętność, poświęcenie i dobry humor załogi Sekretariatu BIPAR w Brukseli, która bez zmęczenia i co najważniejsze, z wielkimi osiągnięciami, wykonuje swą pracę w naszym interesie.

3. IMPLEMENTACJA i PRZEGLĄD DYREKTYWY (Insurance Mediation Directive – IMD)

Dyrektywa (2002/92/EC) została przyjęta 9 grudnia 2002 roku i kraje członkowskie Unii miały czas do 15 stycznia 2005 roku na wprowadzenie tekstu IMD do krajowych legislacji. Dwa główne cele IMD to było umożliwienie pośrednikom ubezpieczeniowym oferowanie działalności poprzez swobodę prowadzenia usług (FOS) i swobodę zakładania przedsiębiorstw (FOE) na podstawie rejestracji we własnym kraju członkowskim, jak również zabezpieczenie wysokiego poziomu ochrony konsumenta.

Stan wykonywania implementacji – kontrola i przyszły przegląd

Komisja Europejska systematycznie planuje ocenę wszystkich unijnych legislacji, które zostały przyjęte. Na ostatnim posiedzeniu BIPAR (midterm w Budapeszcie – styczeń 2009), Tomas Kukul z Dyrektoriatu Rynku Wewnętrznego Komisji Europejskiej oświadczył, że jego zespół rozpoczął sprawdzanie stanu zgodności różnych narodowych implementacji z ustaleniami IMD. Pierwszy kwestionariusz został wysłany do Krajów Członkowskich w sierpniu 2008 roku, z określeniem żądanych informacji. Drugi (2009) – nakierunkowany był na warunki prowadzenia usług transgranicznych oraz podstawowych ogólnych zasad czy braku ich stosowaniu przez Kraje Członkowskie.

Tomas Kukul potwierdził, że przegląd IMD może rozpocząć się w 2010 roku, gdy zakończy się kontrola implementacji. Przegląd IMD był już zapowiedziany przez Komisję (*Green Paper on retail financial services – April 2007*), z zapewnieniem, że IMD osiągnie swoje cele ochrony konsumentów, tworząc Jednolity Rynek Ubezpieczeniowy. Parlament Europejski również domagał się przeglądu IMD, zgłaszając do Komisji formalną prośbę w ostatnio przyjętej Dyrektywie Solvency II (przegląd IMD tak szybko, jak to możliwe, ale nie później niż do końca 2010 roku, biorąc pod uwagę interes posiadaczy polis).
(więcej szczegółów – vide „Solvency II” – w dalszej części raportu).

Planowanie i wykonanie przeglądu będzie wynikało z kontroli prowadzonej przez Komisję w sprawie implementacji i wprowadzania IMD. Treść będzie określona przez ocenę i praktyczne doświadczenia zastosowania Dyrektywy. To również oznacza wcześniejsze, intensywne konsultacje zainteresowanych stron, włączając BIPAR, w sprawie pełnej oceny proponowanych zmian legislacyjnych.

Przegląd IMD może przyjąć formułę Dyrektywy Lamfalussy, z maksymalną harmonizacją, celem uniknięcia „upięknień” ze strony Krajów Członkowskich i zbytniego zróżnicowania narodowych przeniesień. Oczekuje się, że w ramach przeglądu IMD będą rozpatrywane bieżący poziom wymaganych informacji i transparentności, jak również sprawa konfliktu interesów. Oczekuje się również przeglądu postanowień wynikających z Luksemburskiego Protokołu CEIOPS, w sprawach swobody świadczenia usług oraz wzajemnego uznawania kwalifikacji zawodowych.

Komitet CEIOPS w sprawie ochrony konsumentów Prace CEIOPS w sprawie wprowadzania IMD oraz planowanego przeglądu

Uwagi Redakcji!

CEIOPS - Committee of European Insurance and Occupational Pensions Supervisors

(Europejski Komitet Nadzorców Ubezpieczeniowych i Emerytalnych) w październiku 2006 roku powołał, z 25 narodowych organów nadzoru (IMEG - Insurance Mediation Expert Group), Grupę Ekspertów do spraw pośredników ubezpieczeniowych, z udziałem przedstawiciela DG Internal Market.

W kwietniu 2006 roku Victor Rod, Przewodniczący organu nadzoru Luksemburga przedstawił dokument, zwany Protokołem Luksemburskim, który określał ramy współpracy organów nadzoru w odniesieniu do wprowadzania Dyrektywy w sprawie Pośrednictwa (IMD).

Grupa Robocza przystąpiła do oceny stanu wprowadzania głównych postanowień IMD, aby służyć radą, w jaki sposób rozwijać najlepsze praktyki, oraz informować o powstałych problemach w praktyce wprowadzania Dyrektywy, oraz jakie rekomendacje można by przekazać Komisji Europejskiej.

Do Grupy Ekspertów zaproszony został również BIPAR, którego przedstawiciel Paul Carty, (Przewodniczący Komitetu BIPAR do spraw Europejskich) przedstawiał (m.inn.) problemy implementacji IMD, zwłaszcza w odniesieniu do aktywności pośredników w dziedzinie FOS (Freedom of Service), oraz przyjęcia przez Kraje Goszczące postanowień w sprawie warunków działania zgodnie z zasadą ogólnego dobra (aplikacja surowych lokalnych warunków prowadzenia biznesu może podważyć sens istnienia IMD).

W marcu 2007 roku CEIOPS opublikował *Report on the Implementation of the Insurance Mediation Directive's Key Provisions* (Raport w sprawie wprowadzenia głównych postanowień IMD), w którym omówiono takie dziedziny jak : procedura rejestracji, wymogi zawodowe, notyfikacja, sankcje, skargi i polubowne załatwianie spraw, wymogi udzielania informacji.

Ostatnie posiedzenie IMEG w sprawie możliwych poprawek IMD (oraz do Protokołu Luksemburskiego)

Po publikacji Protokołu Luksemburskiego, odnoszącego się współpracy właściwych władz krajów członkowskich Unii w sprawie wprowadzania IMD, oraz raportu o wprowadzaniu głównych postanowień IMD, wskazującego na potrzebę wyjaśnienia pewnej terminologii stosowanej w IMD, oraz niektórych, niepraktycznych z perspektywy codziennego nadzoru wymogów w sprawie pośrednictwa - CEIOPS zdecydował przedstawić raport w sprawie możliwych poprawek do Dyrektywy oraz do Protokołu Luksemburskiego, w celu usprawnienia regulacji usług trans-granicznych, oraz ułatwienia działań pośrednictwa.

Raport został przygotowany przez członków IMEG, której przewodniczył Victor Rod.

Przedstawiciel BIPAR w dyskusji mocno akcentował, że przegląd i jakiegokolwiek poprawki proponowane i brane pod uwagę powinny być przede wszystkim właściwie ocenione, aby nie prowadziły do nieuzasadnionych kosztów dla praktyków rynkowych, a w konsekwencji dla konsumentów, ponieważ aktualna faza konsolidacji rynku jest sprawą kluczową.

Raport o możliwych poprawkach IMD i Protokołu Luksemburskiego został opublikowany w marcu 2008 roku.

Do aktualizowanego Protokołu wprowadzono propozycje uzupełnienia w sprawie odnośnika w IMD, dotyczącego wzajemnego uznania.

Bo Dyrektywa 1976 zobowiązywała kraje członkowskie do przyjęcia do krajowych wymogów, jako równoważne, odpowiednich zawodowych kwalifikacji i praktycznego doświadczenia nabytego przez zagranicznego pośrednika w jego kraju członkowskim. Tego nie ma w IMD. Równoważność istnieje jedynie w określeniach działalności FOS/FOE. Odniesienie do Dyrektywy w sprawie wzajemnego uznania kwalifikacji wypełni lukę w regulacji.

Nowy Komitet CEIOPS w sprawie ochrony konsumenta, celem rozpatrzenia problematyki związanej z konsumentami, CEIOPS powołał, w marcu 2008 roku, Komitet Ochrony Konsumenta (CCP - *Committee on Consumer Protection*), wykorzystując niektórych ekspertów z byłej IMEG.

Nowy Komitet będzie zajmował się obydwooma obszarami kompetencji CEIOPS - ubezpieczenia i sprawy emerytalne, zwracając uwagę na formy informacji dla konsumenta, edukacji, nadzoru nad działaniem rynku, dalszym umacnianiem współpracy w załatwianiu skarg konsumentów, ogólnymi warunkami i wymogami w sprawie rozwoju formuły ubezpieczeń emerytalnych.

Działania pośredników w systemie FOS (*Freedom to Provide Services*)

IMD umożliwia pośrednikom ubezpieczeniowym działania rynkowe w ekonomicznej sferze europejskiej poprzez swobodę świadczenia usług (FOS), lub swobodę zakładania przedsiębiorstw (FOE), w oparciu o rejestrację w ich własnych krajach członkowskich. Są to prawa europejskiego paszportu, udzielone przez IMD. Te prawa mogą być egzekwowane w wyniku prostej procedury notyfikacyjnej.

BIPAR przywiązuje wielką wagę do osiągnięcia prawnej pewności określającej element uruchomienia aktywności pośredników w ramach swobody świadczenia usług (FOS), jako generalnie stosowane zasady, oraz, aby bardziej ściśle wymogi informacji krajów goszczących były przestrzegane przez pośredników traktowanych jako prowadzących działalność w ramach FOS, w danym kraju członkowskim.

IMD nie określa elementu uruchomienia aktywności pośrednika w ramach FOS. Po prostu określa kraj goszczący jako „kraj członkowski w którym pośrednik ubezpieczeniowy czy reasekuracyjny posiada oddział, lub dostarcza usług” . Nie ma precyzyjnej definicji warunków kraju członkowskiego w sprawie świadczonych usług.

W listopadzie 2007 roku, po wielomiesięcznej dyskusji w tej sprawie, prowadzonej przez BIPAR, Dyktoriat d/s Rynku Wewnętrznego oraz grupę ekspertów CEIOPS, w odpowiedzi na prośbę Komisji Europejskiej CEIOPS przedstawił szeroką analizę trzech propozycji, definiujących usługi transgraniczne w ramach IMD.

Trzecia definicja, uznana i przyjęta przez członków CEIOPS jako najbardziej praktyczna i zgodna z określoną linią celów IMD : w odniesieniu do zamierzeń pośredników, do tworzenia Jednolitego Rynku i do ochrony konsumenta :

"biorąc pod uwagę zamierzenia pośredników określone w art. 6 IMD : definicja nie tworzy sztucznych barier dla istniejącej działalności pośrednictwa i minimalizuje administracyjne ciężary; ochrona konsumenta jest zagwarantowana, ponieważ jest to decyzja konsumenta, aby żądać usług pośrednika ubezpieczeniowego, działającego w innym kraju członkowskim".

Również BIPAR popiera tę trzecią definicję.

Komisja Europejska ma podjąć decyzję zgłoszenia propozycji, aby CEIOPS włączył trzecią definicję do Protokołu Luksemburskiego. Chociaż Protokół nie jest wiążącym dokumentem, w odróżnieniu od IMD, włączenie definicji w sprawie FOS może zobowiązywać właściwe władze do jej stosowania. To by zapewniało większą prawną legalność.

4. WYDARZENIA dotyczące KWOTACJI NETTO

Pomysł wprowadzenia kwotacji netto (netquoting) powstał w 2002 roku w Norwegii i Finlandii. Od tego czasu ta idea objęła kilka innych rynków. BIPAR cały czas asystuje krajowym stowarzyszeniom w ich walce o swobodę wyboru systemu wynagradzania, opartego na czterech zasadach, prezentowanych przez BIPAR :

1. Każdy pośrednik ubezpieczeniowy jest uprawniony do godziwego wynagrodzenia za świadczone przez siebie usługi.
2. Wynagrodzenie pośrednika jest materią zastrzeżoną dla stron.
3. Określanie w przepisach lub w porozumieniach branżowych ubezpieczycieli stawek lub reguł wynagradzania pośredników uznane jest przez BIPAR za poważne naruszenie zasad funkcjonowania wolnego rynku i byłoby dokonane z naruszeniem międzynarodowej praktyki i zwyczaju.
4. Pośrednicy mogą negocjować z klientami wynagrodzenie (fee), które może być w uzupełnieniu, zamiast, lub w połączeniu z wynagrodzeniem prowizyjnym. W takich przypadkach klienci winni być odpowiednio poinformowani.

Działania w czasie :

- czerwiec 2002 : norwescy ubezpieczyciele podjęli wspólną decyzję wprowadzenia kwotacji netto do "Kodeksu Postępowania";
- październik 2002 : fińscy ubezpieczyciele przyjęli "Rekomendację" wprowadzającą netquoting;
- czerwiec 2003 : kilku duńskich ubezpieczycieli wypowiedziało brokerom umowy prowizyjne "Listem informacyjnym";
- maj 2003 - szwedzcy ubezpieczyciele zwrócili się o wprowadzenie systemu kwotacji netto.

Finlandia

Fińska ustawa o Pośrednictwie Ubezpieczeniowym (FIMA - 2005) "zabrania brokerom przyjmowania prowizji z innych źródeł niż ich główne po 1 września 2008 roku".

Obecnie (maj 2009) toczy się polityczna debata na temat systemu. W kwietniu 2009 DG Internal Market przesłał pismo do rządu fińskiego zadając krytyczne pytania na temat wpływu takiej ustawy na Jednolity Rynek.

Dania

Prawo wprowadzone 1.07.2007. :

- zakaz prowizji (łącznie życiowe i majątkowe);
- okres przejściowy do 1.07.2011.

Szwecja

Prawo w sprawie kwotacji jeszcze nie zostało wprowadzone

- ostatnio ogłoszono, że kwotacja nie stanie się prawem;
- niektóre zakłady ubezpieczeń stosują kwotację, inne nie stosują

Norwegia

Kwotacja jeszcze nie stała się prawem, lecz jest narzucona przez ubezpieczycieli. Władze norweskie zamierzają wprowadzić kwotację do prawa, ale z wyłączeniem ubezpieczeń morskich. Trwają konsultacje z sektorem ubezpieczeń.

Szwajcaria

Również w 2008 roku netquoting stanął na porządku dnia szwajcarskich regulatorów. W tej sprawie BIPAR wymienia informacje i dokumenty ze Szwajcarskim Stowarzyszeniem Brokerów, przygotowując skoordynowaną akcję.

Litwa

W marcu 2007 roku organ nadzoru zaproponował aby "zakazać ubezpieczycielom wypłacania wynagrodzenia brokerom". Powód : "prowizja stwarza konflikt interesów".

Litewska Izba Pośredników zwróciła się z prośbą o pomoc, BIPAR przesłał pismo do litewskiego nadzoru i Ministerstwa Finansów : "Dlaczego niszczyć możliwość wyboru ?"

W rezultacie podjętych również miejscowych akcji decyzja została odłożona. Rząd prosił o informacje jak to wygląda w Europie.

W maju 2007 roku zorganizowano w Wilnie okrągły stół, z udziałem Organu Nadzoru, Ministerstwa Finansów, przedstawicieli pośredników, ubezpieczycieli, prawników.

Dyrektor Nic de Maesschalck reprezentował BIPAR.

Przedstawione argumenty :

- 99,6% składki na całym świecie jest przypisane na rynkach działających w systemie prowizji, lub fee;
- Cztery Zasady Wynagradzania BIPAR;
- argumenty w sprawie konkurencji (odpowiedź na Interim Report);
- nowe propozycje BIPAR w sprawie transparentności jako alternatywy (i kompromisu);
- Dlaczego zredukować możliwość wyboru ? Na wolnym rynku ?

Litewskie Stowarzyszenie Brokerów poinformowało, że dalsze dyskusje na temat netquoting zostały odłożone na później.

(Uwagi Redakcji - Czytelnikom dla przypomnienia)

Polska

W 2003 roku projekty rządowe ustaw ubezpieczeniowych przedłożono w Sejmie.

W trakcie drugiego czytania nieoczekiwanie zgłoszono **poprawkę do projektu ustawy o pośrednictwie ubezpieczeniowym** (art. 18 a - w sprawie wynagrodzenia brokerskiego), co stwarzało zagrożenie dla całej profesji.

Zarządy Stowarzyszenia i Izby Brokerów podjęły decyzję przeprowadzenia aktywnej kampanii informacyjno-protestacyjnej, obejmującej: opracowanie Memorandum, akcentującego konsekwencje prawne i brak zgodności z założeniami Dyrektywy Unii Europejskiej, jak również socjalne aspekty wprowadzonej poprawki, przekazanie każdemu z posłów apelu o niedopuszczenie do wprowadzenia poprawki.

Zwrócono się do BIPAR z prośbą pomoc, otrzymaliśmy pismo skierowane do Marszałka Sejmu, z obszerną dokumentacją. Wykorzystano kontakty z mediami, organizowano indywidualne wystąpienia brokerów do posłów w swych okręgach wyborczych.

Poprawka została wycofana. Ustawa o pośrednictwie została przyjęta przez Sejm 22 maja 2003 roku.

5. UNIJNE BADANIA KONKURENCYJNOŚCI SEKTORA UBEZPIECZEŃ MAJĄTKOWYCH

Dyrektoriat ds. Konkurencji (DG Competition) rozpoczął w maju 2005 roku dochodzenie w sektorze ubezpieczeń majątkowych. Celem było sprawdzenie stanu konkurencji, możliwych zniekształceń i ustalenie praktycznych podstaw do podjęcia przyszłych działań.

Dochodzenie miało sprawdzić warunki działań produktów i usług ubezpieczeniowych.

Mandat Komisji Europejskiej dla Dyrektoriatu obejmował cały wachlarz działalności sektora. Dochodzeniem objęte było również pośrednictwo ubezpieczeniowe.

Dyrektoriat ds. Konkurencji opublikował 25 września 2007 roku Raport Końcowy z dochodzenia, zgłaszając uwagi w trzech dziedzinach : reasekuracji, pośredników ubezpieczeniowych i stosowania wyłączeń (Block Exemption), oraz zapraszając zainteresowane strony aby dokonały własnej oceny spraw i podjęły dialog mający na celu wyjaśnienie lub przegląd stosowanych praktyk. Nie określono czasu zakończenia takich działań.

Re- i Koasekuracja

Raport zwrócił uwagę na działania w różnych rejonach ubezpieczeń majątkowych.

Długotrwałe i szeroko stosowane na rynkach reasekuracji i koasekuracji praktyki ustalania (ujednolicania) składki mogą prowadzić do wyższych cen dla wielkich ryzyk ubezpieczeń majątkowych. Raport pozostawia otwartym pytanie, czy jest to naruszenie zakazu ograniczeń w praktyce biznesowej (art.81 Traktatu), lecz zwraca się do sektora ubezpieczeń, żeby albo uzasadnić rynkowe praktyki biorąc pod uwagę zasady konkurencji, albo dokonać reform.

Po rozmowach z konsultantem (*London Economics*) oraz grupą roboczą ekspertów ze stowarzyszeń członkowskich, BIPAR zdecydował się na określenie najlepszych zasad plasowania ryzyka w zakładach ubezpieczeń.

W kwietniu 2008 roku te najlepsze zasady (*High level principles*) zostały przekazane do narodowych stowarzyszeń dla dalszego rozpowszechniania pośrednikom aktywnym w koasekuracji oraz podjęcia, tak szybko jak to możliwe, inicjatyw mających na celu stworzenie lub zwiększenie uwagi na zastrzeżenia zgłaszane przez DG Competition i wprowadzanie najlepszych zasad BIPAR.

W grudniu 2008 roku DG Competition potwierdziło chęć dalszego sprawdzania części koasekuracyjnej Raportu 2009. To prawdopodobnie przyjmie formę kwestionariusza głównie dla klientów (ale również niektórzy pośrednicy i koasekuratorzy mogą oczekiwać kontaktu). Celem tego działania ma być, między innymi, sprawdzenie stanu oceny koasekuracji pod kątem widzenia DG Competition i najlepszych zasad BIPAR. Kwestionariusz prawdopodobnie będzie sprawdzał na ile procedury zmieniły ostatnio proces koasekuracji i kontrakty oraz jak bardzo poprawiły sytuację klientów.

BIPAR High level principles

Podstawa

- A. Rynek koasekuracyjny odgrywa podstawową rolę w ułatwianiu plasowania ryzyk majątkowych w grupie ubezpieczycieli reasekuracyjnych (multiple insurers);
- B. Raport Generalnej Dyrekcji s/s Konkurencji z 2007 roku w sprawie sektorowego dochodzenia ubezpieczeń majątkowych uznał funkcjonowanie rynku koasekuracyjnego jako ważną, ale wyraził zastrzeżenia co do braku możliwości rynkowych konkurencji w sprawie składki;
- C. Te zasady mają na celu utrzymanie tętniącego życiem rynku koasekuracji, na którym klient ma możliwość wyboru, a wyrównanie (ujednolicenie) składki nie jest przyjmowane automatycznie jako mechanizm rynkowego plasowania ryzyka.
- D. Ważne jest aby klient miał pełne zrozumienie roli pośrednika, stan jego relacji z ubezpieczycielem (takich jak umowne zobowiązania w stosunku do pojedynczego ubezpieczyciela lub grupy reasekuracyjnej), baza prezentowanej porady (analiza, albo nie), dostarczana usługa, ocena wymaganego ubezpieczenia, możliwe podejście do plasowania tego ubezpieczenia.

Najlepsze zasady BIPAR w plasowaniu ryzyk w grupie reasekuracyjnej

1. Pośrednik na bazie posiadanych informacji określi żądania i potrzeby klienta, jak również uzasadnienie udzielania porady.
2. Pośrednik przed uplasowaniem ryzyka dokona przeglądu i przedstawi klientowi strukturę rynku zdolną wypełnić jego potrzeby, a w szczególności relatywne

możliwości objęcia ryzyka przez pojedynczego ubezpieczyciela, lub przez grupę reasekuracyjną ubezpieczycieli.

3. Jeżeli klient, w rezultacie otrzymanej porady, zleci mu plasowanie ryzyka w grupie reasekuracyjnej, pośrednik dokona przeglądu, wyjaśni relatywne zalety i przedstawi klientowi szereg opcji plasowania w grupie. *

Pośrednicy będą oczekiwać podjęcia przez ubezpieczycieli dokładnej, niezależnej analizy zgłoszonych opcji.

5. W przypadku plasowania ryzyka u wiodącego ubezpieczyciela i kolejnych ubezpieczycieli na tych samych warunkach, uzgodniona składka nie będzie wyrównywana, jeśli jeden z dodatkowych ubezpieczycieli zażąda jej podwyższenia, aby dokonać pełnego pokrycia ryzyka. Pośrednik nie powinien akceptować jakichkolwiek warunków ubezpieczyciela chcącego zarezerwować sobie prawo zwiększenia składki w takich okolicznościach.
6. Pośrednik będzie informował klienta o postępach prac nad plasowaniem ryzyka.

* *Istnieje cały szereg opcji plasowania ryzyka w grupie reasekuracyjnej. Oto dwa przykłady :*

- *Wybór wiodącego ubezpieczyciela w procesie konkurencji i zaproszenia kolejnych potencjalnych ubezpieczycieli do pokrycia części ryzyka w ramach tego samego kontraktu i składki nie stanowi przeszkody, aby kolejni ubezpieczyciele nie proponowali innej wysokości składki;*
- *Wybór wiodącego ubezpieczyciela w procesie konkurencji i prowadzenie negocjacji przez brokera z potencjalnym kolejnym ubezpieczycielem celem pokrycia części ryzyka nie objętego przez wiodącego ubezpieczyciela, z identycznymi warunkami ale różną wysokością składki, z wszystkimi lub jednym z uczestniczących ubezpieczycieli.*

BIPAR High level principles (ocena)

Przedstawiciel Dyrektoriatu ds. Konkurencji tak ocenił te zasady : *Komisja gorąco wita inicjatywę BIPAR oraz te najlepsze zasady. Są one konstruktywne i w duchu prowadzonej dyskusji z uczestnikami rynku. Ich implementacja będzie teraz sprawą kluczową, ale jeśli praktyka rynku zmieni się zgodnie z tymi zasadami, to przestaniemy tym się interesować. Wzywamy uczestników rynku do rozwijania nowych i twórczych sposobów plasowania ryzyk, na najbardziej korzystnych dla klienta warunkach. Będziemy ściśle monitorowali rozwój sytuacji.*

CEA (Europejska Federacja Ubezpieczycieli) również wypowiedziała się na temat zasad : *CEA wita te najlepsze zasady plasowania ryzyk przez brokerów. CEA zwróciła się do swych organizacji członkowskich i prezentowanych przez nie zakładów, aby zwrócili stosowną uwagę na te zasady oraz stosowali je w praktyce.*

W sprawie stosowania wyłączeń (Block Exemption Regulation (BER))

Traktat zabrania zawierania porozumień ograniczających konkurencję, ale BER gwarantuje wyłączenia dla czterech kategorii porozumień w sprawach łączących się z ubezpieczeniami :

- porozumienia w sprawie wymiany statystycznych danych celem określenia ryzyka;
- ustalenia niewiążących standardowych warunków polis ubezpieczeń bezpośrednich;
- ustanowienia grup ubezpieczycieli celem wspólnego pokrycia niektórych ryzyk;
- porozumienia odnoszące się do szczegółowego określenia urzędzeń zabezpieczających.

Regulacja wygasa z dniem 31 marca 2010 roku, a Komisja Europejska ma podjąć decyzję, czy ma być odnowiona w całości, w części, czy w ogóle.

W kwietniu 2008 roku Komisja Europejska rozpoczęła konsultacje z przemysłem oraz krajowymi władzami celem ustalenia, czy BER powinien podlegać przeglądowi. Jednym z głównych problemów Komisji jest pytanie, czy Regulacja ciągle ma na celu działanie zgodne z nowymi europejskimi zasadami w sprawie konkurencji. Od grudnia 2002 roku towarzystwa i stowarzyszenia wszystkich sektorów, z ubezpieczeniami włącznie, muszą same ocenić, czy ich umowy są zgodne z art. 81 Traktatu, to znaczy czy wyniki osiągnięte ze stosowania tych umów nie przekraczają ograniczeń konkurencyjności.

W 2003 roku, gdy ubezpieczenia BER wchodziły w życie, umowy ograniczające konkurencję musiały być indywidualnie zgłaszane do Komisji, celem uzyskania wyłączenia. BER pomógł ograniczyć liczbę zgłoszeń. Dziś, zgodnie z oceną Komisji, „pierwotny podstawowy cel” ubezpieczenia BER już nie istnieje. W rezultacie Komisja skupia swoją uwagę na pytaniu, czy sektor ubezpieczeń jest wyjątkowy – w porównaniu z innymi sektorami – do tego stopnia, że istnieje „wzmoczona potrzeba” ubezpieczycieli, aby mogli współpracować z innymi ubezpieczycielami i czy ta potrzeba musi być chroniona instrumentem prawnym.

Punkt widzenia BIPAR

BIPAR przedstawił wyniki konsultacji w lipcu 2008 roku, wyjaśniając, że jakiegokolwiek zmiany w BER winny utrzymać lub poprawić wysoki poziom prawnych zabezpieczeń, już osiągniętych przez bieżącą legislację unijną, jak i ścisłych zabezpieczeń ustalonych w interesie ochrony klienta i konkurencji.

BIPAR zwraca uwagę na fakt, że bieżąca Regulacja zapewnia prawny porządek, ułatwiając łatwiejszą ocenę praktyki, nadzoru i kontroli, zgodnie z krajowymi i unijnymi zasadami konkurencji.

BIPAR uznaje również potrzebę minimalnego poziomu możliwości współpracy i porozumień między ubezpieczycielami, celem zapewnienia sprawnego funkcjonowania sektora ubezpieczeń.

BER w sektorze ubezpieczeń doprowadził do równowagi między wywołującą konflikty współpracą a konkurencją między ubezpieczycielami, co wynika z ekonomicznej i prokonsumenckiej polityki.

Raport Komisji Europejskiej

Biorąc pod uwagę odpowiedzi udzielone w trakcie konsultacji Komisja przyjęła 24 marca 2009 roku Raport na temat funkcjonowania ubezpieczenia BER.

Raport przyjmuje, że w aktualnym stadium dwie formy kooperacji, specyficzne dla sektora ubezpieczeń, mianowicie umowy w sprawie wspólnej kalkulacji (oceny ryzyka) tabel i studiów oraz koasekuracyjny pool, powinny w dalszym ciągu korzystać z wyłączeń (BER).

Ocena ryzyka jest kluczowa dla wyceny produktów ubezpieczenia i jest elementem odróżniającym ubezpieczenia od innych sektorów. Zgodnie z bieżącymi wymogami BER, ubezpieczyciele zgadzając się na wymianę danych statystycznych, muszą udzielić, bez żadnej dyskryminacji, dostępu do tych informacji. Komisja uważa, że jeśli wyłączenie (BER) dla wspólnej oceny ryzyka, tabel i studiów nie zostanie przedłużone, dostęp do tych informacji mógłby stać się bardziej ograniczony, zwłaszcza dla mniejszych towarzystw. Jeśli chodzi o grupy koasekuracyjne, to zwiększają one liczbę ubezpieczycieli potencjalnie mogących objąć poszczególne ryzyka i w ten sposób generalnie zwiększają zarówno dostęp do rynku, jak i możliwość pokrycia oraz istnienie konkurencji.

Komisja uważa w aktualnym stadium, że jest wiele argumentów przemawiających za odnowieniem (przedłużeniem) BER, celem ochrony i ułatwienia takich porozumień. Jednak w raporcie zamieszczono komentarze, że niektórzy ubezpieczyciele stosują BER zbyt szeroko. Wiele grup reasekuracji i koasekuracji wychodzi w praktyce poza określone ramy. Tak więc, chociaż Komisja proponuje przedłużenie BER w jakiejś formie, to w raporcie ostrzega, że może to ulec znaczącemu przereklamowaniu.

Raport Komisji wykazuje, że ani porozumienia w sprawie standardowych warunków polisy (*Standard Policy Conditions - SPCs*), ani porozumienia w sprawie urządzeń zabezpieczających (*security devices*) nie wydają się być specyfiką sektora ubezpieczeń. Standardowe warunki istnieją w innych sektorach, w szczególności w bankowym, bez potrzeby stosowania wyłączeń (BER). Urządzenia zabezpieczające i ich instalacja jest objęta ogólną domeną ustanawiania standardów, która aktualnie podlega ustaleniom *EU Guidelines* („Europejski Przewodnik”) w sprawie porozumień na temat horyzontalnej współpracy.

Jeśli Regulacja (BER) nie zostanie przedłużona w stosunku do tych dwóch kategorii, nie będzie to oczywiście oznaczać, że porozumienia wcześniej zawarte stają się nielegalne. Niezbędne będzie prawne potwierdzenie stosowania Art. 81 (1) i 83 (3) Traktatu, jak w pozostałych sektorach.

Kolejne kroki

Komisja organizuje w czerwcu 2009 roku publiczną debatę celem wysłuchania uwag na temat raportu i roboczych dokumentów. Następnie Komisja zdecyduje, czy przedłużyć BER w całości, lub w części. Jeśli zdecyduje że w części, odbędą się konsultacje Regulacji. Jeśli zdecyduje nie odnawiać żadnej części Regulacji, to opublikuje informację na ten temat przed końcem 2009 roku. BIPAR jest zaproszony do uczestnictwa w panelu na temat standardowych warunków polisy (SPCs).

6. RAPORT de LAROSIERE i KONSULTACJE KOMISJI na TEMAT POPRAWY NADZORU SEKTORA USŁUG FINANSOWYCH.

vide witryna Stowarzyszenia > Legislacja :

Report de Larosiere (Eng.- 85 str.)

Raport Komisji Europejskiej – Podsumowanie raportu grupy de Larosiere- (tłumaczenie)

Grupa de Larosiere opublikowała 25 lutego 2009 roku Raport na temat finansowego nadzoru w Unii. Raport przedstawia nowy zestaw regulacji mających na celu ograniczenie ryzyk oraz poprawy zarządzania ryzykiem, monitorowania stabilności finansowej, wczesnego ostrzegania i mechanizmów kryzysowych. Ma również na celu wzmocnienie przejrzystości, uruchomienia inicjatyw zasad rynkowych oraz silniejszą koordynację nadzorów, bardziej ostrożnościowych na poziomie zarówno makro- jak i micro.

Raport zwraca uwagę, że kryzys dotyczy również ubezpieczycieli. Proponuje jak najszybsze przyjęcie dyrektywy Solvency II, która powinna przewidywać system grupowej pomocy, połączonej z odpowiednimi zabezpieczeniami dla goszczących Krajów Członkowskich oraz spójny system współpracy między nadzorami i harmonijnymi gwarancjami ubezpieczeniowymi.

Raport zwraca uwagę na brak naprawdę scharmonizowanych reguł, zalecając, aby Komisja Europejska i Komitety 3-go poziomu były bardziej aktywne w identyfikacji i domaganiu się zmian w arbitralnych decyzjach poszczególnych krajów, szkodliwych dla systemu regulacji. Będzie to sprzyjać funkcjonowaniu Jednolitego Rynku Finansowego.

Stanowisko BIPAR

BIPAR, odpowiadając na konsultacje Komisji uznał potrzebę podjęcia unijnej inicjatywy w sprawie przeglądu europejskiego nadzoru w sektorze usług finansowych, opartej na rekomendacji raportu de Larosiere. Ale BIPAR zastrzega, że w tym procesie działalność sektora ubezpieczeń, różniąca się od działalności innych sektorów finansowych, musi być brana pod uwagę.

BIPAR również wita inicjatywę zgłoszoną w Komunikacie o wyposażeniu Unii w organ nadzoru pozwalający na wczesne ostrzeganie przed ryzykiem i odparcie zagrożenia kompleksu międzynarodowych rynków finansowych.

Jeśli chodzi o poziom międzynarodowy - BIPAR jest zdania, że sprawna i regularna współpraca między organami nadzoru, zarówno w sektorze ubezpieczeniowym jak i w sektorach usług finansowych, stanowi podstawowy warunek zapewnienia efektywnego nadzoru nad aktywnymi międzynarodowo ubezpieczycielami, grupami ubezpieczeniowymi i finansowymi konglomeratami.

BIPAR potwierdza swoje poparcie dla inicjatyw uruchomienia pomocy ekonomicznej, bo sektor pośredników ubezpieczeniowych składa się głównie z małych i średnich firm (SME), zatrudniających tysiące pracowników na terenie Europy.

7. REKOMENDACJE KOMISJI w sprawie WYNAGRODZEŃ

Rekomendacje w sprawie wynagrodzenia w sektorze usług finansowych.

W dniu 29 kwietnia 2009 roku Komisja Europejska przyjęła niewiążącą Rekomendację w sprawie wynagrodzeń dla sektora usług finansowych. Kraje Członkowskie winny zapewnić, że instytucje finansowe dysponują polityką wynagrodzeń dla pracowników wyceny ryzyka, która jest spójna i promuje solidne i efektywne zarządzanie ryzykiem.

Tekst Rekomendacji określa ogólne ramy struktury wynagrodzeń, proces określania i wprowadzania polityki wynagrodzeń oraz rolę nadzoru w przeglądzie polityki wynagrodzeń instytucji finansowych. Rekomendacja obejmuje wszystkie sektory przemysłu usług finansowych, aby uniknąć luk i zapobiec powstawaniu różnic ograniczających konkurencję dla różnych sektorów i instytucji finansowych.

Rekomendacja nie odnosi się do wynagrodzeń (*fees*), ani prowizji dla pośredników.

Celem Rekomendacji, zdaniem Komisji, jest wprowadzenie zasad polityki wynagradzania w instytucjach finansowych, celem ograniczenia niezdrowych podnięt do podejmowania nadmiernego ryzyka przez indywidualnych pracowników. Zapłata i prowizja wypłacane osobom trzecim pozostają poza wyznaczonym zakresem zasad.

Chociaż Komisja uważa, że wynagrodzenia i prowizje „*potencjalnie stwarzają w niektórych przypadkach niezdrowe podnięty dla dostawców usług, zwłaszcza zachęcając ich do maksymalizacji własnych osiągnięć i działania przeciwko interesom klienta*”, to jednak pozostają poza ramami Rekomendacji, ponieważ już są częściowo objęte specjalnymi ograniczeniami, zwłaszcza Dyrektywą Finansowych Działañ Rynku, oraz Dyrektywą o Pośrednictwie Ubezpieczeniowym (IMD).

Rekomendacja zwraca się do Krajów Członkowskich o określenie działań w czterech częściach :

- **Struktura płatności** : polityka wynagrodzenia dla pracowników wyceny ryzyka winna być spójna i promować solidne i efektywne zarządzanie ryzykiem. W tym celu instytucje finansowe powinny ustalić właściwą równowagę między poziomem zwykłej pensji a poziomem premii.
- **Kierownictwo** : polityka wynagradzania powinna być wewnętrznie przejrzysta, jasno określona i właściwie dokumentowana oraz zawierać środki unikania konfliktu interesów.
- **Ujawnienie** : polityka wynagradzania powinna być w sposób właściwy przedstawiona akcjonariuszom. Wyjaśnienie winno być dokonane w jasny i łatwo przystępny sposób oraz zawierać podstawowe elementy polityki wynagradzania, sposobu jego zastosowania i wykonania.
- **Nadzór** : nadzór powinien zapewnić, korzystając z narzędzi będących w ich dyspozycji, że instytucje finansowe przyjęły zasady polityki właściwego wynagradzania w ich możliwie największym zakresie i stosują politykę wynagradzania zgodną z zasadą efektywnego zarządzania ryzykiem.

Kolejne kroki : Komisja zwróciła się do Krajów Członkowskich z prośbą, aby do 31 grudnia 2009 roku poinformowały o podjętych działaniach w sprawie wprowadzenia zaleceń Rekomendacji. To pozwoli Komisji na ścisłe monitorowanie sytuacji w Unii i ocenę, czy osiągnięto większą zgodność w praktyce wynagradzania i na tej podstawie poinformowanie Rady i Europejskiego Parlamentu. BIPAR dokładnie monitoruje problem.

8. PROJEKT DYREKTYWY PRAW KONSUMENTA

Europejska Komisja, w ramach przeglądu spraw konsumenckich, opublikowała 8.10.2008. projekt Dyrektywy Praw Konsumenta, która wyposaży konsumentów Unii w wysoki poziom ochrony przy zakupie dóbr i usług, dokonywanych osobiście lub przez internet. Celem ograniczenia rozdrobnionej legislacji rynku wewnętrznego, proponowana Dyrektywa łączy cztery istniejące dyrektywy, pochodzące z lat 80., w sprawach sprzedaży domokrajnej, wadliwych warunków w umowach konsumenckich, sprzedaży na odległość i sprzedaży dóbr i łączących się z tym gwarancji.

Wpływ na pośredników ubezpieczeniowych

Wprowadzenie proponowanej Dyrektywy dla naszego sektora i w szczególności dla pośredników (ubezpieczeniowych, finansowych, kredytowych) jest ograniczone, ale nie bez znaczenia. W rzeczywistości postanowienia Dyrektywy obejmują umowy odnoszące się do usług finansowych (włączając ubezpieczenia, kredyty i inwestycje) jak na razie tylko tyle, aby uzupełnić istniejące luki regulacyjne. W rezultacie, jeśli proponowane ustalenia praw konsumenta w odniesieniu do warunków umowy usług finansowych, z ubezpieczeniowymi włącznie, oraz proponowane ustalenia poprawiające prawa konsumenta w trakcie zakupów internetowych, nie odnoszą się do usług finansowych, ubezpieczeń i porozumień kredytowych, to faktycznie są objęte aktualną dyrektywą w sprawie marketingu usług finansowych na odległość i kredytów konsumenckich. Hipoteczne i inne pożyczki w sprawach nieruchomości, zawierane w domu konsumenta, będą traktowane według proponowanych zasad sprzedaży domokrajnej.

Prawa konsumenta dotyczące warunków umowy

Dział warunków umowy konsumenckiej dotyczy usług finansowych. Odnosi się do zastosowania standardowych warunków, jak np. warunków określonych wcześniej przez handlowca lub osobę trzecią, na które konsument wyraża zgodę bez możliwości wpływania na treść umowy. Jednak w większości propozycja nowych zasad to odtworzenie istniejących wymogów dotyczących Nieuczciwych Warunków (*Unfair Terms*) Dyrektywy Umów Konsumenckich.

Standardowe warunki ciągle muszą być „wyrażone w prostym, zrozumiałym języku”, chociaż teraz istnieje wymóg, że będą czytelne (raczej, aniżeli „napisane”).

Jeżeli warunki są niezrozumiałe dostawca w każdym wypadku nie spełnia wymogów jasności i zrozumienia. Tak jak w poprzedniej Dyrektywie, warunki będą ocenione jako nieuczciwe jeżeli „*wbrew wymogom dobrej wiary stwarzają znaczącą nierównowagę w prawach stron i zobowiązań wynikających z umowy, na szkodę konsumenta*”.

Nieuczciwe warunki nie są dla konsumenta wiążące.

Propozycje uzupełnień i preredagowania :

- test na uczciwość musi być brany pod uwagę we wszystkich okolicznościach, a teraz formalnie włącza „sposób w jaki umowa była określona (projektowana) i przekazana konsumentowi przez dostawcę”.

- Jest również wymóg, aby standardowe warunki były dostępne klientowi „w sposób który daje mu prawdziwą możliwość zapoznania się z nimi przed zawarciem umowy”. Dostawca przekazując warunki „musi zwrócić właściwą uwagę na używane środki komunikacji”.

- Zakazana jest sprzedaż „tzw. okazji”. Dostawca musi otrzymać wyraźną zgodę konsumenta na dodatkowe płatności do ceny zawartej umowy, w przeciwnym wypadku konsument ma prawo do zwrotu pieniędzy. Komisja proponuje, aby (do sprzedaży biletów) dołączyć „dodatkowe” możliwości (internetowego kliknięcia) na dodatkowe zakupy np. ubezpieczenie podróży, pierwszeństwo zajmowania miejsc w samolocie, bagaż itp.

Projekt Dyrektywy jest aktualnie dyskutowany w pierwszym czytaniu na szczeblu Parlamentu. BIPAR ściśle monitoruje sprawę.

9. PROJEKT NOWEJ DYREKTYWY VAT dla UBEZPIECZEŃ i USŁUG FINANSOWYCH

Komisja Europejska przyjęła 27 listopada 2007 roku projekt nowej Dyrektywy, mającej na celu uproszczenie i nowelizację postanowień VAT dla usług ubezpieczeniowych i usług finansowych. Określone w Dyrektywie usługi są wyłączone z obowiązku VAT. Ale te wyjątki datują się od 1977 roku i legislacja nie była od tego czasu nowelizowana.

Komisja Europejska stawia sobie za cel stworzenie większej pewności prawnej i bezpieczeństwa dla Krajów Członkowskich i instytucji finansowych, poprzez przedłożenie jasnej definicji wyłączeń obejmujących ubezpieczeniowe i finansowe usługi, wyłączeń odpowiadających warunkom współczesnego rynku.

Redefinicja zakresu wyłączeń usług ubezpieczeniowych i finansowych.

Projektowi Dyrektywy towarzyszy propozycja regulacji rozszerzającej definicję wyłączeń usług, która będzie wprowadzana bezpośrednio przez wszystkie Kraje Członkowskie. Regulacja przedstawia nie wyczerpującą listę przykładów usług, które podlegają zakresowi wyłączeń.

Jeśli chodzi o pośrednictwo – powstała **nowa definicja** usług pośrednictwa ubezpieczeniowego i finansowego, jako że **pośrednictwo w ubezpieczeniach i pośrednictwo w usługach finansowych jest wspólnie potraktowane.**

W ciągu ostatniego roku Francuska i Czeska Prezydencje kolejno proponowały różne definicje ubezpieczeń i pośrednictwa ubezpieczeniowego. Oczekuje się, że rozpoczynająca się Szwedzka Prezydencja (1 lipiec – 31 grudnia 2009) również wystąpi ze swoją własną definicją.

Zgłoszona propozycja Czeska – (pierwsza połowa 2009) brzmiała następująco :
„pośrednictwo w ubezpieczeniach i transakcjach finansowych” oznacza usługi świadczone na rzecz osób trzecich, których celem są czynności związane z rozpoczęciem, przedłużeniem, zmianą albo zakończeniem umowy w ubezpieczeniach czy transakcjach finansowych ... zgodnie z art. ...

Istniejące definicje :

Dyrektywa (IMD) – 2002

- (1) "pośrednictwo ubezpieczeniowe" oznacza czynności związane z prezentacją, informowaniem o, składaniem ofert lub wykonywaniem prac przygotowawczych do zawierania umowy, lub zawarcie umowy ubezpieczenia, bądź udział w administrowaniu i wykonywaniu takich umów, w szczególności w przypadku wydarzenia się szkody;
- (2) "pośrednik ubezpieczeniowy" oznacza każdą osobę, która, za wynagrodzeniem, podejmuje działalność lub wykonuje czynności pośrednictwa ubezpieczeniowego;

Sejmowa Ustawa o pośrednictwie – 2003

Art. 2.

1. Pośrednictwo ubezpieczeniowe polega na wykonywaniu przez pośrednika za wynagrodzeniem czynności faktycznych lub czynności prawnych związanych z zawieraniem lub wykonywaniem umów ubezpieczenia.

Proces legislacyjny i działania grupy roboczej BIPAR (w sprawie VAT)

Projekty są dyskutowane w Radzie Ministrów, z założeniem wprowadzenia od 2011 roku. W sprawach podatków decyzje Rady Ministrów podejmowane są jednomyślnie. Europejski Parlament nie ma siły decydującej, jedynie może przedstawić niewiążącą opinię.

Grupa robocza BIPAR, której przewodniczy David Jordorson, przedstawiła swój punkt widzenia wszystkim uczestnikom pracującym nad przygotowaniem projektów i ich przyjęciem. W lipcu 2008 roku aktywnie monitorowała projekt opinii Parlamentu w sprawie VAT, nie dopuszczając do wprowadzenia poprawek, mogących zaszkodzić interesom pośredników i być dyskutowanymi w Radzie.

W 2009 roku BIPAR był nieugięty w prezentowaniu swego zdania Czeskiej Prezydencji, jak zawsze będąc zdania, że podstawa (rdzeń) działalności pośrednictwa, gdzie pośrednik dostarcza usług pośrednictwa, winna podlegać wyłączeniom.

W tym celu grupa robocza BIPAR określiła kilka spraw, wymagających wyjaśnienia, aby interesy pośredników ubezpieczeniowych mogły być w Dyrektywie chronione.

Współpraca w pośrednictwie :

Grupa robocza BIPAR przeciwstawia się interpretacji wykluczającej wyłączenia z VAT tych pośredników, którzy nie mają bezpośrednich relacji z umownymi partnerami głównej usługi.

Zadania administracyjne

Zadania administracyjne, będące nieodłączną częścią procesu ubezpieczeniowego, winny podlegać wyłączeniom z VAT.

Outsourcing

Skoro usługi zewnętrzne wykonywane na rzecz ubezpieczycieli podlegają wyłączeniu, to również powinny podlegać wyłączeniom usługi na rzecz pośredników, aby zachować równowagę na polu działania.

Likwidacja szkód

Skoro likwidacja szkód prowadzona przez ubezpieczycieli podlega wyłączeniu, to również powinny podlegać wyłączeniom działania likwidacji szkód przez pośredników, aby zachować równowagę na polu działania.

Nie zawarte umowy

Jeśli umowa nie została zawarta, to wynagrodzenie pośrednika powinno podlegać wyłączeniu.

Opcje podatkowe

BIPAR popiera rozwiązania przez opcje dodatkowe. Ale możliwości zastosowania takich opcji winny być wyjaśnione, celem osiągnięcia praktycznego rozwiązania.

(chodzi o umożliwienie instytucjom unikania płacenia podatków, których nie można odzyskać, zwłaszcza w działalności między firmami).

Grupa robocza BIPAR aktywnie działa celem zapewnienia, że bieżące formalne projekty reprezentują interesy naszego sektora w sprawie warunków wyłączeń i zastosowania, jak to tylko możliwe.

Czeska Prezydencja zwróciła się z prośbą o przedstawienie propozycji przykładów działalności pośrednictwa, które winny być wyłączone z VAT i które grupa robocza chciałaby widzieć w Regulacji, jako interpretacji Dyrektywy. Grupa przedstawiła te przykłady opierając się na zasadzie, że określenie wyłączeń winno być oparte na bazie prowadzonych działań.

W najbliższych miesiącach grupa robocza będzie współpracować ze Szwedzką Prezydencją celem przedstawiania argumentacji i pracą nad wyjaśnianiem szczegółów projektu Dyrektywy VAT.

10. DYREKTYWA PODJĘCIA I PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI UBEZPIECZENIOWEJ I REASEKURACJI (SOLVENCY II)

Dyrektywa Solvency II, przyjęta przez Europejski Parlament w dniu 22 kwietnia 2009 roku, została w dniu 5 maja 2009 roku zaakceptowana przez Europejską Radę.

Dyrektywa w sprawie podjęcia i prowadzenia działalności biznesowej w ubezpieczeniach i reasekuracji zastępuje 14 istniejących dyrektyw.

Przyjęta legislacja stara się zapewnić finansową stabilność zakładom przemysłu ubezpieczeniowego (i reasekuracyjnego) przez bardziej precyzyjne wymogi wypłacalności, biorące pod uwagę lepsze wyliczenia ryzyka, jakie obecnie muszą być podejmowanego przez ubezpieczycieli : aktualne ryzyka ubezpieczeniowe, rynek, kredyt i ryzyka operacyjne.

Dyrektywa Solvency II jest dyrektywą ramową, co oznacza, że ustanawia zasady, którym będzie podlegał nowy system. Bardziej szczegółowe środki implementacji zostaną w wielu sprawach ustalone przez Komisję, po konsultacjach z uczestnikami rynku i Krajami Członkowskimi, pod nadzorem Europejskiego Parlamentu.

Dyrektywa Solvency II - a przegląd IMD

Dyrektywa Solvency II formalnie (poz. 95 c) zwraca się do Komisji w sprawie dokonania przeglądu Dyrektywy dotyczącej pośrednictwa (IMD) :

„Przyjęcie tej Dyrektywy (Solvency II) zmienia ocenę ryzyka zakładów ubezpieczeń wobec posiadaczy polis. Komisja Europejska wystąpi tak szybko jak to możliwe, ale nie później aniżeli koniec 2010 roku, z projektem przeglądu Dyrektywy 2002/92/EC Europejskiego Parlamentu i Rady z 9 grudnia 2002 roku, w sprawie pośrednictwa ubezpieczeniowego, biorąc pod uwagę konsekwencje wynikające z niniejszej Dyrektywy dla posiadaczy polis”.

11. HARMONIZACJA EUROPEJSKIEGO PRAWA UBEZPIECZENIOWYCH ZOBOWIĄZAŃ UMOWNYCH

Grupa naukowców opracowała i opublikowała projekt Zasad Europejskiego Prawa Ubezpieczeniowych Zobowiązań Umownych (*Principles of European Insurance Contract Law – PEICL*). Celem jest stworzenie dobrowolnego prawnego systemu w Unii. Jest to część szerszego programu stworzenia ram ogólnego europejskiego prawa zobowiązań umownych.

Choć trwa znaczący proces tworzenia Jednolitego Europejskiego Rynku Ubezpieczeniowego to relatywnie niewiele dzieje się w sprawach transgranicznych ubezpieczeń, poza ubezpieczeniami wielkich ryzyk majątkowych. Różnice w krajowych prawach i regulacjach oznaczają, że ubezpieczyciele muszą opracowywać warunki zgodnie z lokalnymi wymogami. Zezwolenie na opcję rezygnacji z krajowego prawa i wyrażenie zgody, aby umowy rządziły się zasadami PEICL, mogłoby zmienić sytuację. Raz wybrane PEICL mogłyby być zastosowane w całości.

Jaki jest zakres PEICL ?

PEICL obejmuje szeroki wachlarz spraw : okres wycofania się z umowy, opcja automatycznego rocznego odnowienia, limit czasowy na zgłoszenie szkody itp. Ubezpieczyciele działający w systemie PEICL są jedynie zobowiązani do udzielania posiadaczom polis odpowiedzi na zadane pytania.

Skutki dla pośredników

PEICL, według autorów, jest wstępnie pomyślany jako możliwość przyjęcia opcji umowy ubezpieczeniowej. W konsekwencji strony mają swobodę wyrażenia zgody na zastosowanie PEICL, niezależnie od ograniczeń swobody zawierania umów w innych sprawach.

Pośrednicy ubezpieczeniowi nie są stroną umowy ubezpieczeniowej, więc PEICL nie ma do nich zastosowania. Nie mogą być zobowiązani do stosowania się do warunków, których nie wybierali. PEICL nie zawiera żadnych zobowiązań dla pośredników. Niemniej jednak niektóre warunki PEICL mogą ich pośrednio dotyczyć (np. wymogi informacji dla klienta).

PEICL zawiera również rozdział w sprawie agentów ubezpieczeniowych, ale jedynie stwierdza się, że agent ma uprawnienia działania w imieniu ubezpieczyciela. Jakies ograniczenia zakresu jego działań muszą być dla posiadacza polisy jasno określone w oddzielnym dokumencie.

BIPAR monitoruje problem. Dr Helmut Heiss, jeden z autorów PEICL, został zaproszony na spotkanie z przedstawicielami Komitetu Spraw Europejskich BIPAR. Przedstawiciel BIPAR będzie uczestniczył w konferencji PEICL w Wiedniu (wrzesień 2009).

12. EDUKACJA FINANSOWA : Grupa Ekspertów i Europejska Baza Danych

vide witryna Stowarzyszenia > Legislacja :

Communication from the Commission – Financial Education – 18.12.2007.

Zgodnie z Informacją Komisji Europejskiej z grudnia 2007 roku w sprawie edukacji finansowej, powołane zostały dwie grupy : Grupa Ekspertów (kwiecień 2008), oraz Internetowa Baza Danych w sprawie edukacji finansowej (styczeń 2009).

Chociaż Komisja uważa, że podstawowa odpowiedzialność za edukację finansową leży w gestii Krajów Członkowskich, organizacjach non-profit oraz dostawczych usług finansowych, to również Unia może służyć instrumentami praktycznej pomocy i te dwie inicjatywy zostały określone jako priorytetowe.

Grupa Ekspertów

Europejska Komisja powołała w kwietniu 2008 roku Grupę Ekspertów do spraw Finansowej Edukacji (*Expert Group on Financial Education – EGFE*), składająca się z 25 praktyków finansowej edukacji, reprezentujących zarówno prywatnych jak i publicznych udziałowców (władze krajowe, przemysł usług finansowych, stowarzyszenia konsumentów, przedstawiciele nauki itp.). Głównym celem Grupy ma być wymiana informacji i promocja najlepszych przykładów praktyki finansowej edukacji, oraz doradzanie Komisji w różnych sprawach, związanych z finansową edukacją na terenie Unii.

Pierwsze spotkanie Grupy odbyło się w dniu 7 października 2008 roku i było nakierowane na narodowe strategie edukacji finansowej. W wyniku dyskusji okazało się, że większość strategii była koordynowana przez ciała publiczne. Grupa określiła, że ideałem dla takich strategii byłoby oparcie na kooperacji publicznych i prywatnych udziałowców.

Grupa potwierdziła nieodpartą potrzebę finansowej edukacji europejskich konsumentów, którzy stają wobec wzrastającej odpowiedzialności za ich osobiste finanse, i w konsekwencji ponoszenie coraz większego ryzyka finansowego. Celem ułatwienia rozwoju udanych narodowych strategii Grupa opracowała listę praktycznych rekomendacji.

BIPAR monitoruje działania Grupy Ekspertów.

Praktyczne rekomendacje Grupy Ekspertów

- należy zebrać odpowiednie dane celem określenia podstawowych potrzeb społeczeństwa poprzez badania na krajowym czy unijnym poziomie (np. badania OECD PISA w sprawie programów szkolnych);
- należy opracować spójny, długoterminowy plan działań, jasno określający cele i sposób ich osiągnięcia;
- pojedyncze programy winny być nakierunkowane na potrzeby określonych grup, uwzględniające ich różne potrzeby;
- winno się zachęcać do bezpośredniego i aktywnego udziału w finansowej edukacji, jak również maksymalizacja efektywności innych kanałów działalności;
- każdej inicjatywie winna towarzyszyć kampania marketingowa, celem maksymalnej efektywności w działaniach skierowanych do poszczególnych grup docelowych;
- należy zapewnić odpowiednie fundusze, celem zagwarantowania efektywności programu;
- oczekiwane wyniki winny być określone w początkowym stadium tworzenia narodowej strategii, dotyczy to również szczegółowych programów.

Europejska Internetowa Baza Danych

Europejska Baza Danych (*European Database for Financial Education – EDFE*) jest nowym narzędziem powołanym przez Europejską Komisję w styczniu 2009 roku, celem udzielenia pomocy unijnym konsumentom w otrzymywaniu informacji w sprawie szerokiego wyboru programów w Unii. Według Komisji – edukacja finansowa nie powinna być widziana jako jedyny środek wymiany informacji na temat różnic między konsumentami a dostawcami, ale raczej jako uzupełnienie właściwej ochrony konsumenta i odpowiedzialnego zachowania się dostawców usług finansowych.

Stworzenie Bazy Danych spełnia jedną z podstawowych inicjatyw, określonych w Komunikacie w sprawie Edukacji Finansowej. Komisja Europejska stara się poprawić finansowe możliwości konsumentów przez poprawę dostępu do informacji, jako że osiągnięcie szerokiej widowni jest jednym z elementów sukcesu programów edukacji finansowej.

EDFE, dysponujące standardowymi informacjami na temat edukacyjnych programów i badań, ma służyć jako elektroniczna biblioteka finansowych programów edukacyjnych, oferowanych publicznym i prywatnym instytucjom Unii Europejskiej.

Bank danych jest otwarty dla wszystkich dostawców i potencjalnych użytkowników, dostępny na bieżąco celem aktualizacji i wymiany informacji na temat nowych programów. Projekty

finansowe mogą być odnajdywane przez liczne wskaźniki, jak dostawca, kraj, przedmiot, treść, grupa docelowa czy zastosowane metody otrzymania. Każde wejście będzie zawierało krótki opis inicjatywy, standardową charakterystykę, linki do sieci i kontakt do dostawcy.

Zdaniem BIPAR jest to znakomita sposobność dla niektórych organizacji członkowskich, aby upowszechnić podejmowane bieżąco projekty edukacji finansowej.

13. SPRAWY BROKERSKIE

Stały Komitet BIPAR do spraw Brokerów

Andre Van Varenberg – Przewodniczący Komitetu

Wystąpienie na Walnym 2009

Alessandro de Besi, po sześciu latach znakomitego przewodniczenia Komitetowi do spraw Brokerów został wybrany Sekretarzem Generalnym BIPAR. Po objęciu po nim rok temu funkcji przewodniczącego Stałego Komitetu (do spraw Brokerów) chciałbym podzielić się z wami kilkoma pytaniami i przemyśleniami, które mnie absorbowwały przez ten krótki okres.

Mój pierwszy problem, zupełnie prawidłowo, dotyczył roli, zadań i miejsca Komitetu Brokerów w strukturze BIPAR. Przede wszystkim zadałem sobie pytanie, czy Komitet Brokerów, podobnie jak Komitet do spraw Agentów, jest czy nie jest bezpośrednim, albo pośrednim narzędziem stojącym do dyspozycji stałych komitetów, rządzących BIPARem, stwarzającym wartość dodatkową organizacjom członkowskim, jak np. Komitet Zarządzający, Komitet Wykonawczy, Komitet do spraw Europejskich, Komitet Dyrektorów oraz, oczywiście, Sekretariat.

Na podstawie osobistego doświadczenia byłbym skłonny stwierdzić, że nie. Jaka jest zatem rola Komitetu Brokerów? Moim zdaniem - jest to forum dyskusji i rozmów, gdzie wszystkie punkty widzenia mogą być prezentowane i konfrontowane z różnego rodzaju problemami, specyficznymi dla tego typu pośrednictwa, które jest głównie nastawione na bezpośrednie działania z podmiotami gospodarczymi (*business-to-business – B2B*).

Zróżnicowana wielkość naszych brokerskich przedsiębiorstw, nasze różne rodzaje organizacji i strategii, różny poziom dojrzałości naszych rynków zapewniają żywą dyskusję na każdy podejmowany temat, wymianę osobistych doświadczeń i w rezultacie takiego mini – trzęsienia mózgu każdy uczestnik może skorzystać z tego kolektywnego *know-how*.

Nigdzie w Europie nie znalazłem podobnego miejsca o takiej jakości i wiarygodności, które mogłoby być porównywane z tą nadzwyczajną koncentracją doświadczenia, jakie mamy w Komitecie Brokerów. Jako takie, i jako narzędzie przewidywania i obserwacji, Komitet do spraw Brokerów może przysparzać wartości dodatkowej, tworzonej przez nasze Stałe Komitety.

Mój drugi problem, powstały niedawno, dotyczy rezultatów inicjatywy podjętej w Budapeszcie (*midterm – styczeń 2009*), przez naszego Przewodniczącego, Alain de Miomandre, który otworzył dwie nowe platformy dyskusji. Jedna w sprawie masowych produktów rynkowych i druga w sprawie działań B2B.

W pierwszej chwili przeraziła mnie ta inicjatywa, biorąc pod uwagę rolę odgrywaną przez Komitet Brokerów, ale potem wydała mi się trafna.

Jeśli odniesiemy się do problemów podejmowanych przez Komitet Brokerów w Berlinie (*Walne 2008*) czy w Budapeszcie, to mieszczą się one w programie posiedzenia na temat ubezpieczeń majątkowych, testowanych w Budapeszcie. I odwrotnie, problemy dyskutowane na tej sesji np. „programy międzynarodowe”, podatki, działania ubezpieczycieli, były tematami zwykle poruszonymi na posiedzeniach Komitetu Brokerów.

Jakie wnioski wyciągamy na przyszłość ?

Jak wiadomo, Alain de Miomandre prowadzi kampanię, mającą na celu zmniejszenie różnic między agentami i brokerami, akcentując punkty zbieżne. Węgierska inicjatywa naszego Przewodniczącego jest oczywistą częścią tego podejścia, wywołującego zainteresowanie w każdym z nas. Czy podział między nasze komitety, zgodny ze statutem, jest ciągle jeszcze aktualny ? Czy nie prowadzimy naszej biznesowej działalności bardziej pod wpływem zainteresowania klientów, indywidualnych czy korporacyjnych ? Czy nie zwyciężają strategie, kluczowy czynnik sukcesu na każdym z tych rynków, po odrzuceniu przeszkód?

Myślę, że potencjalne konsekwencje inicjatywy Alain de Miomandre winny być dokładnie przeanalizowane i przedyskutowane w naszym gronie. Otwórzmy tę puszkę Pandory w sposób przemyślany, mając na celu stworzenie tego cudu zjednoczonego BIPARu, w służbie wielorakiego pośrednictwa, nawet bardziej usankcjonowanego (prawnie uzasadnionego) niż to jest w dniu dzisiejszym.

Andre Van Varenberg

* * *

14. KOMITET ZARZĄDZAJĄCY BIPAR

Przewodniczący	- Alain de Miomandre
Przyszłoroczny Przewodniczący	- Jaap Meijers
Sekretarz Generalny	- Alessandro de Besi
Skarbnik	- Ulrich Zander
Stały Komitet ds. Europejskich	- Paul Carty
Stały Komitet ds. Brokerów	- Andre Van Varenberg
Stały Komitet d/s Agentów	- Gerard Lebegue
Dyrektor	- Nic de Maesschalck

* * *

